

Concurrentie en competitie tussen bijen – Richtlijnen

1. Biesmeijer, J.C., Roberts, S.P.M., Reemer, M., Ohlemüller, R., Edwards, M., Peeters, T., Schaffers, A.P., Potts, S.G., Kleukers, R., Thomas, C.O., Settele, J., Kunin, W.E., 2006. Parallel declines in pollinators and insect-pollinated plants in Britain and the Netherlands. *Science* 313(57850):351-354.
2. Breeze, T.D., Vaissiere, B.E., Bommarco, R., Petanidou, T., Seraphides, N., Kozak, L., Scheper, S., Biesmeijer, J.C., Kleijn, D., Gyldenkerne, S., Moretti, M., Holzschuh, A., Steffan-Dewenter, I., Stout, J.C., Partel, M., Zobel, M. en Potts, S.G., 2013. Agricultural policies exacerbate honeybee pollination service supply-demand mismatches across Europe. *PLOS One* 9(1):e82996.
3. Hallmann, C. A.; Sorg, M.; Jongejans, E.; Siepel, H.; Hofland, N.; Schwan, H.; Stenmans, W.; Muller, A.; Sumser, H.; Horren, T.; Goulson, D. en Kroon, H. de, 2017. More than 75 percent decline over 27 years in total flying insect biomass in protected areas. *PLOS One* 12, e0185809
4. Kleijn, D., Bink, R.J. Braak, C.J.F. ter, Grunsven, R. van, Ozinga, W.A., Roessink, I. Scheper, J.A., Schmidt, A.M., Wallis de Vries, M.F., Wegman, R., Zee, F.F. van der en Zeegers, Th. , 2018. Achteruitgang insectenpopulaties in Nederland: trends, oorzaken en kennislacunes. Wageningen environmental Research, Rapport 2871. 86 blz., 9 fig., 8 tab., 322 ref.
5. Kohl, P.L. en Rutschmann, B., 2018. The neglected bee trees: European beech forests as a home for feral honey bee colonies. *PeerJ* 6:e4602.
6. Reemer, M., 2018. Basisrapport voor de Rode Lijst Bijen. EIS, Leiden, Rapportnummer EIS2018-06.
7. Seeley, T.D., 2007. Honey bees of the Arnot Forest: a population of feral colonies persisting with *Varroa destructor* in the northeastern United States. *Apidologie* 38(1):19-29.
8. Smeekens, C., 1998. Concurrentie tussen honingbijen en andere bloembezoekende insecten. *Bijen* 7(5):138.
9. Spek, E. van der, 2010. Honingbijen en wilde insecten samen in natuurterreinen. *Vakblad Natuur Bos Landschap* 7(6):12-15.
10. Spek, E. van der, 2012. Effecten van honingbijen, *Apis mellifera*, op insecten in natuurterreinen. *Entomologische Berichten themanummer* 72(1-2):103-111.
11. Steen, J. van der, 2017. Solitaire bijen (1 en 2): Uitstekende bestuivers maar niet op grote schaal commercieel inzetbaar. *Bijenhouden* 11(3, 4):18-19, 14-15.
12. Veluwe, J. van de, 1996. Overbegrazing op de heide? *Bijen* 5(10):282.